

Stanowisko Rady Gospodarczej przy Marszałku Senatu RP i ekonomistów w sprawie utraty reputacji i wiarygodności ekonomicznej Polski

Jesteśmy świadkami wielu niekorzystnych zjawisk w polskiej gospodarce jak chaos związany z wprowadzaniem Polskiego Ładu, wysoka inflacja, ogromny wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Do tego dochodzi obniżenie poziomu wiarygodności ekonomicznej naszego państwa, co potęguje negatywne zjawiska i blokuje skuteczne przeciwdziałanie im.

W szczególności zwracamy uwagę na:

- opóźnione i nieczytelne działania NBP, przyczyniające się do zwiększenia skali i długości inflacji, będącej de facto dodatkowym silnie degresywnym podatkiem,
- finansowanie wydatków publicznych z pozabudżetowych funduszy poza kontrolą parlamentu,
- brak wiarygodnych szacunków wpływu Polskiego Ładu na gospodarkę, budżet państwa, budżety samorządów i gospodarstw domowych oraz katastrofalnie niski poziom legislacji i konsultacji przy jego wprowadzaniu,
- wzrost kosztów obsługi długu publicznego związany ze wzrostem rentowności obligacji skarbowych,
- osłabienie złotego, co może oznaczać zwiększoną chwiejność kursu naszej waluty,
- pogorszenie salda obrotów bieżących,
- eskalację konfliktu z Unią Europejską.

Wiarygodność ekonomiczna wpływa na gospodarkę za pośrednictwem takich zmiennych jak zaufanie, informacja czy wiedza. Jest dobrem publicznym, którego stan odbija się bezpośrednio na funkcjonowaniu gospodarki. Podmioty gospodarcze podejmują decyzje, oceniając wiarygodność ekonomiczną państwa i kalkulując związane z tym ryzyko (gospodarcze, polityczne, regulacyjne czy administracyjne).

Niska wiarygodność ekonomiczna państwa wywołuje niepewność, tym samym powoduje osłabianie w gospodarowaniu orientacji długookresowej i produktywnościowej, zaś sprzyja wzmocnieniu orientacji krótkookresowej, spekulacyjnej i transakcyjnej. Tym właśnie należy w szczególności wyjaśniać bardzo niski poziom inwestycji prywatnych i produkcyjnych w polskiej gospodarce pomimo utrzymującego się w latach 2014–2019 wysokiego tempa wzrostu gospodarczego. Również w ostatnim roku – mimo ożywienia – nie widać przełomu w tym zakresie.

Wiarygodność ekonomiczna wynika z przestrzegania reguł, które państwo ustala i których przedstawiciele państwa muszą przestrzegać. Kluczowe znaczenie mają w tym obszarze reguły fiskalne, mające m.in. ograniczać możliwość arbitralnego podnoszenia podatków oraz wzrostu wydatków. Reguły te ograniczają możliwość nadmiernego powiększenia długu publicznego. W przypadku naszej gospodarki jest to szczególnie istotne, ponieważ nie mamy tak dużych oszczędności krajowych jak państwa wysoko rozwinięte. Dlatego nieprzestrzeganie tych reguł powoduje relatywnie silną reakcję po stronie rynków finansowych, co może prowadzić do kryzysu gospodarczego i wystąpienia w masowej skali społecznie niepożądanych efektów redystrybucyjnych, np. w następstwie wysokiej inflacji.

Nieskuteczność czy niska skuteczność reguł, w tym reguł fiskalnych, nie wynika zazwyczaj z tego, jak są skonstruowane, ale z tego, kto i jak się nimi posługuje lub do nich odnosi. Reguły są ograniczeniami swobody decyzyjnej. Nie eliminują jej, ale ją ograniczają – można wiele, ale nie wszystko. Decydenci wykazują naturalną skłonność do ich omijania. Często wybierają drogę na skróty. Dlatego reguły, aby wiązać decydentów, muszą zostać umocowane. Jednym z takich umocowań jest konstytucyjna zasada praworządności. Jeśli jest podważana, to podważany jest cały porządek normatywny. Kiedy reguły przestają praktycznie obowiązywać i zanikają wynikające z nich

ograniczenia, rezultatem jest niska wiarygodność ekonomiczna państwa, prowadząca nieuchronnie do nierównowagi makroekonomicznej i obniżenia potencjału gospodarczego.

Wielu z nas z sukcesem prowadzi firmy o ogólnokrajowym i międzynarodowym zasięgu. Nasze firmy z sukcesem podbijają rynki europejskie i światowe. Kolosalną utratę wiarygodności i reputacji dostrzegamy też w naszych bezpośrednich relacjach biznesowych z partnerami zagranicznymi. Nasi partnerzy dotychczas z podziwem patrzyli jak szybko zmienia się i rozwija nasza gospodarka. W ostatnich 30 latach, od zainicjowania transformacji gospodarczej, nasza reputacja jako firm, podbudowana rosnącą wiarygodnością kraju, w ich oczach rosła. Krok po kroku udawało nam się wchodzić do klubu globalnych, zaufanych, wiarygodnych partnerów. We współczesnym świecie biznesu, w świecie ogromnej konkurencji, ale też niepewności, w świecie, w którym wartości w biznesie odgrywają coraz większą rolę, reputacja i wiarygodność ekonomiczna kraju ma ogromne znaczenie. A w ostatnim czasie nasi partnerzy pytają nas nie o rachunki ekonomiczne, lecz, co z Polską, czy wyjdzie z Unii Europejskiej, czy nadal jesteście wiarygodnymi partnerami, czy wasz biznes jest stabilny. Reputację można bardzo szybko stracić, a jej odbudowa trwa lata.

Zabieramy publicznie głos, aby przed tym ostrzec, domagając się takiej polityki, która konsekwentnie będzie umacniać wiarygodność ekonomiczną naszego państwa.

Rada Gospodarcza przy Marszałku Senatu RP

Henryka Bochniarz, Sławomir Dudek, Jerzy Hausner, Zbigniew Jakubas (przewodniczący rady), Bogdan Kaczmarek, Adam Kiciński, Jerzy Krzanowski, Arkadiusz Muś, Henryk Orfinger, Michał Świerczewski

Ekonomiści

Marek Belka, Jan Czekaj, Agnieszka Chłoń-Domińczak, Dariusz Filar, Mirosław Gronicki, Janusz Jankowiak, Leszek Pawłowicz, Andrzej Rzońca, Andrzej Sławiński